



Připomínky České pirátské strany k novele zákona o veřejných zakázkách

Na základě výzvy k připomínkování novely zákona o veřejných zakázkách Česká pirátská strana předkládá tyto návrhy.

Seznam návrhů na změny:

A) Obecně formulované návrhy:

1. **Transparentní platby** - veškeré platby za veřejné zakázky musí jít z transparentních účtů zadavatelů.
2. **Veřejné obchodní smlouvy** - Chceme prosadit, aby byly automaticky a povinně zveřejňovány na Internetu veškeré informace, dokumenty i smlouvy, které přímo nepodléhají utajení (zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností, ve znění pozdějších předpisů) nebo nejsou osobního charakteru. Obchodní smlouva uzavřená se státem se stává platnou nejdříve 10. den od jejího zveřejnění, pokud někdo nepodá oprávněnou námitku (stejně jako na Slovensku od 1.1.2011).
3. **Veřejné zakázky** - V Informačním systému o veřejných zakázkách je nutné uveřejňovat i veřejné zakázky malého rozsahu. Výběrových řízení na státní zakázky se nemají účastnit společnosti, jejichž majoritní vlastník nebo skupina vlastníků není dohledatelná (Pokud se taková firma chce o státní zakázku ucházet, musí své vlastníky doložit).
4. **Nedodržení smluvních podmínek nebo předražení díla** - Z výběrových řízení pro státní správu jsou na 5 let vyřazeny společnosti, které měly v minulosti problém s plněním záruky na provedené dílo nebo předražily své dílo o více než 20 % oproti předem nabízené ceně po zohlednění inflace. Toto omezení se týká i firem s takto problémovými majoritními vlastníky.
5. **Elektronické aukce** - Všude, kde je to možné, zavést systém elektronické aukce bez omezení počtu účastníků.
6. **Subdodavatelé zakázky** - Účastník výběrového řízení má za povinnost oznámit své významné subdodavatele. Firma nesmí fungovat jako „bílý kůň“.
7. **Konec zakázek na míru** - Již se nesmí stávat, aby byla zakázka připravena na míru jedné firmě. Zakázky na míru by tedy neměly být možné již od hranice 30 tis. Kč.
8. **Prodloužení povinnosti uchovávat dokumentaci na 50 let** - Současné pětileté uchovávání dokumentace vztahující se k veřejným zakázkám (§155 zákona o veřejných zakázkách) je z pohledu promlčecích lhůt nedostatečné. Chceme prodloužení doby uchovávání na 50 let (týká se: zadání, nabídky, hodnocení a rozhodnutí komise, vlastnické struktury uchazečů, smlouvy, vyúčtování a plnění smluv, atd.).
9. **Zavést institut „mimořádně vysoké ceny“** - V zákoně upravit institut tzv. mimořádně vysoké ceny jako je tomu u mimořádně nízké ceny (§77 zákona o veřejných zakázkách) se všemi důsledky (zadavatel musí vyzvat uchazeče ke zdůvodnění a případně jej ze soutěže pro tento důvod i vyloučit atd.). Dochází k tomu, že u velkých stavebních zakázek (otevřené řízení), např. stavba dálnic apod., se přihlásí pouze dva, a nabídnou oba cenu o mnoho vyšší než kolik je odhad v zadávací dokumentaci. Jeden z takových uchazečů v zásadě musí vyhrát, i když v reálné soutěži by někdo nabídl cenu jistě nižší. Pokud není jiné vady, nelze zrušit soutěž pouze pro to, že (obě) nabízené ceny jsou „mimořádně vysoké“ – vyhrává samozřejmě nižší ze dvou vysokých nabídek.

10. **Možnost odstoupit od smlouvy** - Možnost odstoupit od smlouvy v případě, že se údaj uvedený v nabídce ukáže jako nepravdivý a zadavatel byl takto uveden v omyl, by měla být povinnou součástí všech smluv uzavíraných státními institucemi. V současnosti uzavírané smlouvy často takové ustanovení postrádají.
11. **Věcný záměr/ekonomické zdůvodnění zakázky** - U zakázek nad 20 mil. Kč (v případě staveb 50 mil. Kč) vypracovat věcný záměr a ekonomické zdůvodnění zakázky. Cílem je zamezení zbytečných výdajů.
12. **Zákaz dodatečných licenčních poplatků („vendor-lock-in“)** - Veřejné zakázky nesmí být zatíženy žádnými dodatečnými licenčními poplatky či jinou formou trvalé závislosti na dodavatelské firmě („vendor-lock-in“). Pokud ano, je požadováno jmenovité uvedení všech takových výjimek ve smlouvě a dále vyčíslení celkových nákladů na tyto výjimky po dobu předpokládané životnosti projektu.
13. **Úřední díla** - díla na zakázku zakoupená z veřejných rozpočtů by měla mít charakter úředních děl (tj. byla by na ně vyloučena ochrana kopírovacího monopolu ("duševního vlastnictví") a byla zveřejněna v podobě se zdrojovým kódem, všude, kde to připadá v úvahu.
14. **Sankce/Služební zákon** - nově chybí napojení na služební zákon, který mimo jiné dobře řeší i možnosti kárných opatření. Například pokud by odpovědný úředník déle než 20 dní na Internetu nezveřejnil některý důležitý dokument, výběrové řízení by mělo být zrušené a vůči úředníkovi nebo osobě, která situaci způsobila, by se měla uplatnit právě kárná opatření dle služebního zákona.

B) Konkrétní změny v paragrafovaném znění:

§12 – snížení limitů u podlimitních veřejných zakázek nepovažujeme za dostatečné. Požadujeme snížení limitů na 30000 Kč. Tedy tak, aby byly uveřejňovány veškeré veřejné zakázky jednotným způsobem.

§18, odst. 3 – odstavec zbytečně zachovává současný stav, kdy jsou i tyto zakázky neprůhledné a nechávají místo pro korupci. Požadujeme tento odstavec ze zákona vypustit nebo změnit jeho znění na „Zadavatel je povinen zadávat podle tohoto zákona také veřejné zakázky malého rozsahu.“

§23, odst. 4, písm. a – ochrana výhradních práv nemůže být důvodem k preferování konkrétního dodavatele. Stát by měl možnosti „vendor-lock-in“ a následné faktické dlouholeté závislosti na jednom dodavateli aktivně předcházet.

§23, odst. 7, písm. b5 – jednací řízení bez uveřejnění může být v odůvodněných případech zadáno. Požadujeme však, aby se tak mohlo stát jen do 2 let od uzavření smlouvy na původní zakázku a ne do 3 let, jak se uvádí v návrhu.

§25, písm. a – požadujeme snížení hranice ne na 10 mil. Kč, jak se uvádí v návrhu, ale na 5 mil. Kč.

§26, odst. 5 – zcela vypustit v souvislosti s naším návrhem k §12.

§28 – z tohoto paragrafu vypadla minimální hranice 5 oslovených zájemců. Užší řízení považujeme za možné jen v opravdu odůvodněných případech. Otevřené řízení podle §27 by mělo být preferováno.

§29 – jednací řízení s uveřejněním považujeme za možné jen v opravdu odůvodněných případech. Otevřené řízení podle §27 by mělo být preferováno.

§30, odst. 2 – počet nabídek by neměl být shora omezen. Omezení vícekolovým způsobem považujeme za možné.

§30, odst. 6 – po odevzdání nabídek, by tyto měly být veřejně dostupné na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§32 – navrhuje doplnit do novely podmínky platnosti uzavřené smlouvy. Smlouva je platná jen pokud je veřejně dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele). Do 10 dní od zveřejnění může být z objektivních důvodů vypovězena nebo pozastavena její platnost na základě námítky ÚOHS.

§34 – jednací řízení bez uveřejnění by mělo být možné jen v opravdu odůvodněných případech. Otevřené řízení podle §27 by mělo být preferováno.

§39 – lhůty by měly být stejné u všech typů zakázek. Navrhujeme použít ve všech případech lhůty platné pro nadlimitní veřejné zakázky.

§40, odst. 3 – zadávací dokumentace by měla být vždy dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§44 - zadávací dokumentace musí být vždy dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§44, odst. 6 – zadavatel musí v zadávací dokumentaci požadovat, aby uchazeč ve své nabídce specifikoval části veřejné zakázky, které má v úmyslu zadat svým subdodavatelům. V první větě tedy nahradit slovo „může“ slovem „musí“.

§48, odst. 1 - zadávací dokumentace by měla být vždy dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§48, odst. 3, písm. b – změnit pouze na „uvede ve výzvě k podání nabídek odkaz na místo dálkového přístupu k zadávací dokumentaci. Zadávací dokumentace by měla být vždy dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§48, odst. 4 - zadávací dokumentace by měla být vždy dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§49, odst. 2 – zadavatel musí zveřejnit na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele) i dodatečně vyžádané informace.

§49, odst. 4 – zadavatel poskytne dodatečné informace všem zájemcům i bez předchozí žádosti. Viz. Předchozí návrh na změnu.

§59, odst. 7 – protokoly o posouzení kvalifikace musí být zveřejněny na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§62, odst. 2 – čestné prohlášení zájemce a případné vyžádané dokumenty potřebné k prokázání kvalifikace musí být zveřejněny na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§71 – otevírání obálek by mělo probíhat veřejně a jeho záznam by měl být dostupný na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§72 – nabídky podané elektronickými prostředky by měly být veřejně dostupné na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele) v okamžiku otevírání nabídek dodaných v písemné formě. Vždy však až po uplynutí lhůty na odevzdání nabídek.

§73, odst. 3 - utajení totožnosti účastníků elektronické aukce považujeme za bezpředmětné a odporující pravidlům transparentního chování.

§73, odst. 4 – protokol o otevření obálek musí být zveřejněn na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§74a – navrhujeme vložit povinnost ministerstva do 10 dnů zapsat hodnotitele do seznamu hodnotitelů, pokud ten splní potřebné podmínky.

§75, odst. 6 – navrhujeme vypustit. Odporuje pravidlům transparentního chování.

§80 – zpráva o posouzení a hodnocení nabídek musí být zveřejněna na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§81 – výběr nejvhodnější nabídky musí být zveřejněn na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§82 – do podmínek uzavření smlouvy navrhujeme přidat bod, který říká, že smlouva je platná až zveřejněním na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele) a jen za předpokladu, že její platnost nebude napadena do 10 dní od zveřejnění.

§82 – do podmínek uzavření smlouvy navrhujeme přidat bod, ve kterém jsou specifikovány sankce a pokuty uplatnitelné vůči dodavateli, který neplní své závazky. V případě neplnění povinností dodavatele musí mít zadavatel možnost od smlouvy odstoupit.

§85 – písemná zpráva zadavatele musí být dostupná na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§97, odst. 7 – od začátku musí být zřejmé, kdo se elektronické aukce účastní. Navrhované znění

odporuje pravidlům transparentního chování.

§99 odst. 3 – opční právo (je-li sjednáno ve smlouvě) je možné využít pouze na plnění v objemu do 10% ceny původní veřejné zakázky navýšené o inflaci. Navrhovaných 30 % považujeme za přehnaný prostor pro korupci a plýtvání veřejnými prostředky.

§104, odst. 4 – navrhujeme vypustit. Užší soutěž by neměla být u soutěže o návrh možná.

§106, odst. 7 – protokol o hodnocení návrhů musí být zveřejněn na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele).

§107 – navrhujeme přidat podmínku, která říká, že veškerá potřebná práva na návrh a jeho použití přechází na veřejného zadavatele i s možností přenést tato práva na jiné budoucí dodavatele ve smyslu zakázky stejného typu.

§110 – navrhujeme přidat právo podat námitku do 10 dní od zveřejnění smlouvy na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele). Právo podání námítky má mít i registrované občanské sdružení, hnutí nebo politická strana. Platnost smlouvy je do doby rozhodnutí o námitce pozastavena. Tedy podobně jako to nyní platí na Slovensku.

§115, odst. 1 – u občanských sdružení, hnutí nebo politických stran se kauce stanoví na 1 % nabídkové ceny zakázky, maximálně však 50000 Kč.

§119, odst. 3 - u občanských sdružení, hnutí nebo politických stran navrhujeme, aby se povinnost nahradit náklady řízení podle odstavce 2 vždy odpustila.

§120a, odst. 2 – v případě prokázání správního deliktu u dodavatele navrhujeme zákaz jeho účasti na veřejných zakázkách stanovit na dobu 5 let, místo navrhovaných 3 let.

§125 – navrhujeme přidat odstavec, který říká, že seznam kvalifikovaných dodavatelů je seříděn oborově a místně.

§130, odst. 4 – dodavatel může oznámení zaslat i elektronicky s ověřeným podpisem.

§131 – navrhujeme, aby byl ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů vyškrtnut i ten, který má zákaz účastnit se veřejných zakázek

§146a, odst. 3 – navrhujeme vypustit. Navrhované znění odporuje pravidlům transparentního chování.

§146b, odst. 1 – navrhujeme doplnit na konec věty „a Věstníku veřejných zakázek.“

§146b, odst. 2 – část o veřejných zakázkách malého rozsahu navrhujeme vypustit. Nechává prostor pro korupci a plýtvání s veřejnými prostředky.

§146b – navrhujeme doplnit bod, který říká, že smlouva se stává platnou až 10 dní po uveřejnění na Internetu (prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a stránek zadavatele), pokud proti ní nebyla vznesena námitka nebo po zamítnutí této námítky ÚOHS.

§146c – navrhujeme přepracovat tak, aby veškeré dokumenty vztahující se k veřejné zakázce byly veřejné.

§149 – navrhujeme přidat odstavec, který říká, že veškeré elektronické dokumenty mají být předávány v otevřených formátech, které nevynucují nutnost pořízení proprietárního software, vždy je-li to možné. Tedy v souladu s pravidly EU.